

Od autora

Prezentowana praca jest wynikiem moich zainteresowań procesami wzrastania i rozwoju dzieci i młodzieży oraz różnorodnymi ich uwarunkowaniami. Rozpoczęte w 1976 roku badania ciągłe wśród dzieci przedszkolnych, kontynuowane corocznie w szkołach, umożliwiły szczegółową obserwację poziomu i tempa ich rozwoju, aż do osiągnięcia przez nie dorosłości. Poznane prawidłowości przebiegu rozwoju biologicznego pozwoliły podjąć próbę przewidywania dorosłej wysokości ciała innych dzieci.

Opracowanie składa się z trzech, integralnie związanych ze sobą, części. W pierwszej omawiam przebieg procesu wzrastania i jego zaburzenia, znaczenie prognozowania dorosłej wysokości ciała oraz dotychczas stosowane metody. Część druga zawiera propozycję własnej metody prognozowania, opartej na współczesnym materiale badawczym. W części trzeciej przedstawiam weryfikację tej metody poprzez ocenę wielkości błędu prognozy na innych materiałach. Całość ma, w zamyśle autora, uzasadnić potrzebę stosowania proponowanej metody do prognozowania dorosłej wysokości ciała chłopców.

*

*

*

Praca ta jest efektem współpracy wielu osób. Pragnę podziękować wszystkim uczestnikom badań, szczególnie tym, którzy uczestniczyli w ostatnich seriach badań, już jako dorosłe osoby. Dziękuję Nauczycielom i Dyrektorom przedszkoli, szkół podstawowych i średnich za pomoc w organizacji badań. Szczególne słowa podziękowania kieruję do członków zespołu badawczego z Katedry Antropologii i Anatomii Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie: Profesora Stanisława Gołęba, Doktor Genowefy Kurnik, Doktor Barbary Cichockiej, Doktor Krystyny Cadel, Doktor Marii Pocięchy, Doktora Jana Sobieckiego, Magister Hanny Krzyżanowskiej, Magister Lidii Batko, Magister Danuty Wąs, Magister Agnieszki Woronkiewicz i Pani Danuty Bieli. Pani Profesor Marii Chrzanowskiej i Panu Doktorowi Andrzejowi Mleczce dziękuję za udostępnienie wyników innych badań ciągłych. Panu Magistrowi Januszowi Brudeckiemu dziękuję za pomoc obliczeniach statystycznych i za wykonanie rycin, a Pani Magister Alinie Mierzwie za pomoc w przekładzie na język angielski. Słowa wdzięczności kieruję do Profesora Janusza

Zdebskiego i Profesora Jerzego Cempli, których optymizm pozwolił mi pokonać trudne chwile. Pani Prof. dr hab. Teresie Łasce-Mierzejewskiej i Panu Prof. dr hab. Stanisławowi Gołębowskiemu dziękuję za kompetentne recenzje. Mojej żonie Elżbiecie dziękuję za wsparcie i wyrozumiałość przy pisaniu tej pracy.

Ryszard Żarów

Kraków, październik 2001